pagini bucovinene

ANUL III nr. 10 (34)

OCTOMBRIE 1984

SUPLIMENT EDITAT ÎN COLABORARE CU COMITETUL JUDEȚEAN DE CULTURĂ ȘI EDUCAȚIE SOCIALISTĂ SUCEAVA

„În această țară miraculoasă, numită limba română"

Este fericita metaforă cu care-și începea unul dintre capitolele destinate definirii limbii române prințul acestei limbi, de prea curînd intrat în pantheonul umbrelor, Nichita Stănescu.

Nu numai metafora din titlul pe care l-am dat și articolului nostru, ci întregul capitol de început din ultimul volum al marelui dispărut ar trebui să figureze în orice carte de CITIRE a limbii române, să fie murmurat de toți cei care învață să trăiască în limba română pentru că frazele de aici, de o sinceritate tulburătoare, sînt adevărurile ființei noastre intime în raportul ei cu Lumea, cu Patria, cu Eternitatea.

Uneori cuvintele pot să pară bombastice, repetițiile obositoare, sublinierile ostentative, dar cînd este vorba despre Limba Română gestul trebuie interpretat ca încercare, mereu reînnodată de a defini unicitatea ființei românești în contextul istoriei și al geografiei universale. Și nu numai atît, ea surprinde subtil și trăsăturile esențiale ale acestei ființe: „Noi, de fapt, avem două patrii coincidente; o dată este patria de pămînt și de piatră și încă o dată este numele patriei de pămînt și de piatră. Numele patriei este tot patrie. Limba română este patria mea" (Nichita Stănescu — Respirări). Mai revenim asupra acestor definiri, mai mult sau mai puțin metaforice, mai demult sau mai recent scrise, și pentru că, în viteza deceniilor matematizate, tehnicizante, cibernetizante, unii dintre semenii noștri s-ar putea să uite ori să neglijeze unele adevăruri cuprinse în aceste ziceri și atunci să sufere însăși ființa limbii române și, implicit, a Patriei. Cu cîțiva ani în urmă, un profesor de limba română, pătruns de frumusețea și de noblețea meseriei sale, imputa colegilor de alte specialități faptul că nu corectau în lucrările scrise greșelile de ortografie și dezacordurile gramaticale. „Nu mă interesează, eu nu predau limba română!" venea răspunsul aproape invariabil, deși aceiași profesori se plîngeau că elevii nu înțeleg noțiunile pe care le predau. „Da, dar predați în limba română!", insista filologul și colegii de la celelalte discipline vor fi înțeles în cele din urmă. Ceea ce ar trebui să se întîmple în toate școlile noastre. Cu atît mai mult, cu cît, în ultima perioadă, o serie întreagă de elemente de jargon și argotice par să cîștige teren mai ales în limbajul tinerei generații. De altfel, presa, revistele de literatură, publicațiile pedagogice iau mereu atitudine împotriva „stricătorilor de limbă", analizînd cauzele care determină renunțarea la graiul mlădios, limpezit în aproape douăzeci de secole, al neamului nostru, în favoarea unor cuvinte și expresii care nu au nimic comun cu spiritul nostru integru, echilibrat, armonios. Nu vom da exemple — ele sînt cunoscute — de expresii preluate fără discernămînt și fără rost din alte limbi, de cuvinte ciuntite cu nonșalanță de adolescenții noștri, ori de pronunțări ale vocalelor românești, atît de deformate încît chiar și unui expert fonetician îi vine greu să le definească.

Nu de astăzi sau de ieri, nu de pe vremea lui Eminescu sau a lui Alecsandri și nici chiar din vremea lui Coresi limba română înseamnă identitate și unicitate, ci mult mai demult. Cei de mai sus și alții, mulți alții, cunoscuți și necunoscuți, au suferit întru frumusețea, limpezirea și adîncirea fără de sfîrșit a cugetării în această limbă.

De aceea se cuvine efortul mai mare, niciodată prea mare, al școlii românești în transmiterea zestrei de neasemuit care este limba poporului nostru. În acest sens, în anii socialismului, și mai ales după 1965, au fost redate circuitului școlii marile valori ale culturii naționale, au fost reconsiderate marile opere și scriitori de prim rang, ceea ce nu poate decît să facă cinste contemporanilor noștri. Un neam care-și respectă limba și scriitorii se respectă pe sine însuși. Și-au dobîndit locurile meritate în manualele de liceu Titu Maiorescu, Tudor Arghezi, Lucian Blaga, George Bacovia, personalități fără de care însuși spiritul românesc ar părea ciuntit, neîntreg, neformat.

Intrarea unui scriitor în manualele școlare a marcat dintotdeauna consacrarea lui definitivă, ca o garanție a perenității culturii românești. Dacă bunicul și tatăl și copilul de pe băncile școlii și strănepotul care se va naște peste o sută de ani învață și murmură în clipe de intimitate existențială: „A fost o dată ca-n povești...", „Eu, îmi apăr sărăcia și nevoile și neamul..."; „Moldova n-a fost a strămoșilor mei, n-a fost a mea și nu e a voastră, ci a urmașilor voștri ș-a urmașilor urmașilor voștri în veacul vecilor..."; „La noi sînt codri verzi de brad..."; „Nu-ți voi lăsa drept bunuri după moarte..."; „Seceta a ucis orice boare de vînt...", nu înseamnă sărăcie, ci o dreaptă și necesară statornicire întru bogăția de spirit pe care orice generație este datoare a o prelua și transmite cu sfințenie posterității.

Despre importanța cultivării limbii și literaturii române ca latură fundamentală a personalității oricărui om din patria noastră vorbesc documentele de partid de fiecare dată. Dovadă numărul extraordinar de mare de reviste și publicații literare din țara noastră. În paginile acestora, la radio și televiziune, rubricile consacrate limbii române subliniază grija pentru destinele acesteia. Multe reviste din țară au consacrat în ultima vreme pagini întregi unor opinii sau discuții referitoare la felul în care se face educația prin limbă și literatură în școala românească. Binevenite au fost colocviile organizate în comun de Uniunea Scriitorilor și reprezentanți ai Ministerului Învățămîntului. Dacă astfel de dezbateri s-ar permanentiza, dacă ele ar deveni metode curente de lucru, cu siguranță s-ar îmbunătăți simțitor și calitatea manualelor de limbă și literatură română și mai ales programele de studiere a acestui obiect în școală. Pentru că nimic și niciodată nu va putea suplini nici lipsa lui Eminescu, nici pe cea a lui Caragiale, nici pe a lui Lucian Blaga din bagajul de sensibilitate al tinerei generații.

Tehnicizarea, matematizarea, cibernetizarea nu pot fi cauze ale necunoașterii suple a limbii române. Nu pot crede că este un bun tehnician, un bun matematician, un cibernetician cel care face greșeli de ortografie. Pentru că și tehnica și matematica și cibernetica se gîndesc într-o limbă și aceasta, în cazul nostru, este limba română. Dacă un matematician de mare renume a devenit un clasic al literaturii noastre; dacă un medic este azi, la Iași sau în altă parte, poet incontestabil, dacă la Suceava un inginer face poezie de cea mai bună factură, dacă un chimist s-a angajat, alături de lingviști, la elaborarea unui dicționar al limbii române, toate acestea sînt argumente care probează acordul deplin între zestrea de sensibilitate estetică și puterea de pătrundere a spiritului românesc.

Pentru că, dacă „a vorbi despre limba română este ca o duminică", a vorbi limba română trebuie să fie o permanentă sărbătoare.

Octavian NESTOR

Toamna marelui Congres

Neprihănită și atotcuprinzătoare
lunecă peste obcini
toamna de aur a libertății noastre
Ca o legendă își nemurește
rădăcinile
Ca o inimă își rotunjește
răsuflarea

O, cîte păsări din lacrima ei
se despică
și cîtă zvonire de iarbă
prin cîntecul Omului

Preafericită lunecă toamna
prin sîngele nostru
luminînd drumul rodului
pînă la dragoste
Preafericit poetul
respirînd aerul libertății
și ridicînd slavă
pămîntului de lîngă inimă

Ion COZMEI

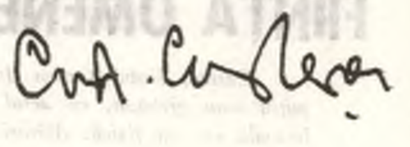

Desene de Ion Carp Fluierici

autograf — CONSTANTIN CUBLEȘAN

Dacă bați la poarta Sucevei

Cu ani în urmă, împreună cu un grup de turiști, bine instalați într-un autocar al Oficiului de Turism, am vizitat Moldova de Nord. Plecasem într-o sîmbătă dimineața de la Slănic Moldova. La Suceava am ajuns abia spre seară. Fusese o zi de toamnă molcomă, cu lumina ulcioasă a soarelui prelinsă peste dealurile domoale ale cuprinsului, peste pădurile ce păreau încremenite din vecie, cu frunzele date în polei de aur și aromă, cu livezi în care merele de foc aruncau roșeață dulce în obrazul plaiurilor cuprinse de un început palid de vestejeală. Suceava ne-a primit așadar sub zodia amurgului, cumva somnolentă, lenevoasă, ori poate noi eram deja obosiți. Dădusem cu ochii de zidurile Cetății, albind pe versantul abrupt al dealului din fața orașului și nu mai aveam răbdare pînă a doua zi cînd urma să ne ducem într-acolo. Mă aflam de altfel pentru prima dată la Suceava și teribil ce-mi doream să mă întîlnesc așa, pur și simplu, cu aceste relicve ale trecutului, fără intermediul ghidului care știa pe de rost prea multe date istorice pe care ni le vîrîse parcă anume cu pîlnia în cap de-a lungul întregii zile turistice. Am pornit așadar singur pe poteca ce coboară brusc pe lîngă zidurile unei impunătoare biserici pînă jos pe fundul văii, unde, pentru o clipă am avut senzația că rătăcisem drumul, nemaivăzînd în față ruinele acoperite acum de coroanele înroșite ale arborilor. Am rămas descumpănit, căutînd sprijinul de îndrumare al cuiva, cînd, pe neașteptate, o voce pițigăiată de copil, vorbind cu un pronunțat accent moldovenesc, m-a interpelat: „Matale ce faci pe-aici?". „Vreau să urc la Cetate", i-am răspuns. „Atunci ține-te după mine, și eu merg tot într-acolo". L-am privit ușor amuzat pe băiețelul cu părul bălai, dar n-am crezut în spusele lui și am început să urc panta, mereu cu un pas în urmă, lăsîndu-i deci întîietatea de adevărat deschizător de drumuri. „N-ai mai fost la Cetate?", m-a întrebat el după o vreme, fără să se oprească. „Nu", i-am răspuns. El s-a oprit abia atunci, privindu-mă cu mare mirare. Apoi, reluîndu-și mersul, a continuat rechizitoriul: „Dar de unde ești matale?". „Din Ardeal". „Aha, nu știu: E foarte departe?". „Peste munți". „Atunci se poate...". Cînd am ajuns la ziduri, sus, băiatul s-a oprit sub arcada intrării, făcîndu-mi semn să mă opresc și eu. „Nu putem intra oricum, a zis el, mai întîi trebuie să batem în poarta Cetății, să așteptăm să ne răspundă cineva și numai dacă ni se încuviințează, abia atunci putem păși înăuntru". L-am privit cu nedumerire. Nu era nici o poartă adevărată, nicăieri și nici nu bănuiam a fi cineva înăuntrul zidului, afară poate de vreun paznic, dar am acceptat jocul. Băiatul s-a apropiat de arcada de piatră a intrării și a bătut cu pumnul în zidul ei, după care s-a întors spre mine: „Ai auzit?" „Ce?". „Cum, n-ai auzit cum au răsunat bătăile mele pînă departe, departe?". Eram nedumerit: „Nu", i-am răspuns. „Tu ai auzit?". „Eu vin aici în fiecare seară și bat la poarta Cetății și ascult cum se aud bătăile în toată Moldova. Pentru că e liniște, de-aia se aud așa. E liniște și cu toții dorm tihniți după atîta trudă. Și atunci stau așa multă vreme și le veghez somnul. Și mă bucur că e liniște acolo unde poți să intri numai prin poarta Cetății Sucevei și mă întorc acasă unde și acolo e liniște, de cealaltă parte a Cetății Sucevei. Și stau așa și mă gîndesc la toți. Și la Măria Sa Ștefan cel Mare și la Petru Rareș și la Ioan Vodă. Apoi mă gîndesc și la tata și la mama și la soră-mea Anicuța... Matale, acolo de unde vii nu ai nici o cetate la poarta căreia să bați și să vezi dacă e liniște dincolo și dincoace de ea?" M-am gîndit mult la spusele copilului și de atunci, de fiecare dată cînd mi-a fost dat să ajung în fața zidurilor vreunei cetăți, de pe tot cuprinsul românesc, o clipă m-am oprit în poartă și am bătut cu pumnul în piatra ei. Și de fiecare dată m-am întrebat cîtă liniște este dincolo și dincoace de o astfel de poartă, de cumpănă în istorie. Și de fiecare dată m-am cutremurat. Cîtă liniște se așterne peste neliniștea istoriei! Dar la poarta ei veghează întotdeauna un copil, în toate serile, înainte de scăpătatul soarelui. Sînt sigur că l-ați întîlnit cu toții. E acolo și ascultă, veghind pînă departe liniștea și neliniștea noastră.

Un început

Să înscriem această întîmplare printre marile bucurii. S-o numim piatră de hotar. O bănuiam? O așteptam? Ce altceva s-ar fi putut naște în mijlocul Cetății care să ne fi tămăduit mai mult de noi înșine? Vestea se împlinea în întîi septembrie, sîmbătă, cînd am și scris aceste rînduri. Ziceam „vin actorii", cum am zice „vine vara" sau „se face senin". Poate nu i-am îmbrățișat îndeajuns, poate nu le-am arătat dintr-o dată tot ce voiam să le arătăm în trecerea pe la Dragomirna, Putna, Cîmpulung, Vatra Dornei, ori Gura Humorului. Poate și „replicile" noastre, pregătite din timp, nu i-au convins atunci, cuvintele avînd forță și slăbiciune totodată. Mircea Radu Iacoban, scriitorul, le-a lăsat un gînd: „sînteți ai celui mai vechi teatru românesc și ai celui mai nou, în același timp". Suceava și Iașul. Iașul și Suceava. O mînă prietenească întinsă! În palma ei se poate citi o realitate peste care nu se va trece: teatru la Suceava. Se pot citi numele celor care sînt și vor fi prima trupă: actorii Costache Babi, Carmen Maria Ciorcilă, Sebastian Comănici, Pușa Darie, Rodica Dominte, Radu Duda, Constantin Florea, Adriana Gîrțoman, Bogdan Gheorghiu, Mioara Ifrim, Liviu Manoliu, Adrian Păduraru, Răzvan Popa, Maria Ștefănache, Cristian Rotaru, Carmen Tănase și regizoarea Cristina Ioviță.

Marcel MUREȘEANU

A PRIVI

IPOSTAZE

Două ipostaze ale aceleiași realități, aflate la — să zicem — o distanță de trei ani una de cealaltă, a doua fiind egală cu zecimea de secundă în care contururile se oferă luminii blitz-ului, întipărind pentru totdeauna imaginea. Egală deci cu revelația. Punîndu-se brusc în fața unei realități atît de puternic schimbate, încît așează sub semnul uimirii nu atît verosimilitatea ei, cît posibilitatea transformării într-un răstimp atît de scurt. Și nu într-un spațiu urban, unde spectacolul transformării provoacă doar surpriza. Ci la Falcău, unde secția de industrializare a lemnului este, în cel mai nobil sens al cuvîntului, de nerecunoscut. Proces de producție modernizat, condiții de muncă ce „refuză" să se compare cu cele de-acum trei ani, panouri solare, un sector de producere a uleiurilor eterice din cetină și mai ales satisfacția oamenilor că, și la capătul țării, imposibilul poate deveni, peste noapte, posibil. Sau la Iacobeni, unde un fost „utecist", rezolvînd pînă mai ieri, ca activist, probleme ale vîrstei, și mai realiste, și mai „romantice", lăsînd el însuși impresia unui incurabil romantic, s-a așezat cu atîta realism în funcția de primar — detonînd pasivități parcă fatalmente caracteristice comunei — încît, cine-l cunoaște acum, acceptă cu greutate că același om care astăzi se zbate să revalorifice celebra apă sulfuroasă de Iacobeni, sau să dezvolte atît de deficitarul spațiu locativ al comunei, ieri se „juca" animînd „Serbările zăpezii" sucevene.

Mărturisim că sentimentul încercat în fața unor asemenea rapide și esențiale transformări, într-un spațiu mereu simțit ca patriarhal, nu este de surpriză, ci de satisfacție. Calma satisfacție a unei evoluții pe care, iată, prin noi, viitorul așteaptă s-o dezvolte.

Dumitru TEODORESCU

SINTEZE

Poezia în Bucovina

Pentru Moldova medievală, acea parte a teritoriului ei care, mai tîrziu, avea să se numească Bucovina constituie primul centru de iradiere cultural-artistică; și, poate, în ordine valorică, cel mai important pentru edificarea personalității spirituale a acestei provincii românești. Aici a jucat, fără îndoială, un rol important și faptul că, în acest perimetru s-au succedat, pînă dincolo de momentul maximei lui înfloriri, primele trei capitale ale statului moldav, intrate, apoi, pe rînd, în conul de umbră al istoriei. Dar la fel de ușor este de observat că întreg acest spațiu, nu numai capitalele, timp de mai multe secole, cunoaște o tensiune cărturărească și artistică net superioară față de restul principatului. Argumentelor evidente, furnizate de tezaurele de istorie și artă care au ajuns pînă la noi li s-ar putea adăuga, în pofida penuriei de documente, altele ținînd de nivelul cultural al epocii. Bunăoară, la conciliul de la Konstanz, din 1415, din cele șapte orașe moldovenești reprezentate prin delegați, trei (Suceava, Baia, Siret) aparțineau Țării de Sus (celelalte fiind Tîrgu-Neamț, Piatra-Neamț, Roman și Iași); or, pentru a participa la acest conclav, se cereau nu numai temeinice cunoștințe teologice, ci și o cunoaștere perfectă a limbii latine. De altfel, la începutul secolului al XVI-lea, la Suceava, limba latină se studia încă în școala unui învățat toscan — Babtista din Vesentino.

(Continuare în pag. IV)

Mihail IORDACHE

Cronica literară

„Preafragedă lumină răzbind din Paradis“ *

Ca și congenerii săi din primul val echinoxist, Adrian Popescu nu s-a arătat prea risipitor cu prezențele editoriale. Selecția de autor pe care ne-o propune stă sub semnul unei rigori remarcabile și pe care n-o bănuim pur retrospectivă ; ea decantează din producția lirică manifestă a două decenii și doar ceea ce ajută la decuparea unui profil liric inconfundabil. Pe de altă parte, severitatea cu care poetul și-a considerat propria-i creație e o notă semnificativă pentru modul în care înțelege rosturile actului liric, devenind un principiu estetic. „Nimic mai mult / muritorilor, faceți jocurile destinului“ *(Navigînd)*.

Oximoronic, așa cum s-a mai remarcat, titlul definește emblematic universul poetic al lui Adrian Popescu, „prezență pură și viscolire“, „expediție în ținutul diamantului“, Umbria, „această prezență a naramzelor“ este un spațiu al electiunii, o uimire a simțurilor. Este o poezie a revelației inefabilului, a viziunii, o tînjire metafizică după un spațiu edenic „de dincolo, de dincoace de moarte“. Discursul liric, „la ceasul unic al minunii“, cînd „lumina dinăuntru în lumină se-ntoarce“ construiește pe măsură ce se face acest univers paradisiac, altfel spus miracolul, transfigurarea lumii se alcătuiesc pe măsură ce poezia se construiește ; textul devine continuu miracol, ordine superioară, armonie universală, cuvîntul dematerializează teluricul, devine principiu ordonator, cosmic, dominînd și transfigurînd materia, o condiție de la care nu se poate abdica : „După ce-ai învățat / dialectul safirului, cum să mai / poți vorbi o limbă aspră, uscată, de lut“. *(Mierla de apă)*. Extazul, comunicarea cu o lume eliberată de teluric sînt depline și, ca la Blaga, (orice raport epigonic fiind exclus din capul locului), se face sub semnul metaforic al luminii. Lumina îmblînzește, transfigurează, înaltă, este o amintire a paradisului, „lumină dulce, soața mea“, și este un ecran protector împotriva materialității, a urîtului baudelairian a cărui prezență agresivă, de-abia bănuită constituie, nemărturisit, pariul actului liric, adică „un cearcăn astral“. Spațiile la care se raportează poezia lui Adrian Popescu sînt de-o concretețe aproape flamandă, dar rar o poezie care să dematerializeze cu atîta „proporție și finețe“ mundanul, să des-realizeze cotidianul prin discurs. Tot așa, rar o poezie mai stenică, de acceptare senină a lumii, o poezie care poate fi categorisită drept un „amor mundi intellectualis“.

Paradisul lui Adrian Popescu este, cum bine s-a observat, un paradis de cucerit. Poezia fiind ea însăși un paradis sau un mijloc privilegiat de a-l cuceri, cade sub iminența auto-distrugerii. Spațiul edenic este, la fel ca orizontul, mereu mai departe și obiectul unei interogații asupra propriei sale meniri, nota dramatică și vizionară a unei poezii altminteri solare, aeriene : „Cine să știe / cum se poate pătrunde / prin una din fațetele / fără figură, șlefuite, orbitoare / ale diamantului“ *(Expediție în ținutul diamantului)*.

O perfectă stăpînire a uneltelor poetice care ajunge pînă la finețea inefabilă a hai-ku-ului („Piatra vederii perfecte / Piatra lunii / Piatra liniștii / Și chioșcul de trestii / într-un singeriu apus“ — *Grădina botanică)* sau la sonorități îngemănate, goetheene și eminesciene ca în „O magică oglindă“ („cînd nu dă încă bruma, călătoresc supus / în dulcea Bucovină, în Țara mea de Sus / pădurea strălucește și arborii par magi / cunoști tu oare țara pădurilor de fagi ? (...) O pulbere căzută de undeva de sus, / o scuturare blîndă din florile ce nu-s / sau o mirare mută cutremură făptura, / îngreunează pleoapa, îți sigilează gura“), împreună cu profunzimea viziunii, fac ca locul lui Adrian Popescu între reliefurile liricii actuale să nu poată fi contestat. Am enunțat drept concluzie ceea ce era de fapt o premisă. Nu înainte de a încheia cu afirmația prezumțioasă că lumina cuceritoare a poeziei sale își însumă și se nutrește și din „lumina, fericită seară la Voroneț“.

Viorel DÂRJA

*) Adrian Popescu — *O milă sălbatică*, Ed. Cartea Românească, 1983, Colecția „Hyperion“.

ONU CAZAN

Pana de cauciuc

Al treilea volum de proză al lui Onu Cazan nu produce, cum era de așteptat din partea unui autor care debutează relativ tîrziu, o surpriză de evoluție, ci mai degrabă vine să confirme așezarea sa într-un teritoriu al experimentului dincolo de care promisiunile rămîn (totuși) la fel de îndreptățite ca și pînă acum. *Pana de cauciuc* (Editura Junimea, 1984) adaugă pe orizontală, aproape în aceeași tensiune și cu aceleași mijloace, o nouă serie de povestiri a căror substanță gravitează în jurul formulei epice din volumele anterioare : proză de mică întindere, riguros cenzurată, bine stăpînită din punctul de vedere al construcției epice.

În cele mai izbutite povestiri din volum, autorul exploatează o anume treaptă a fantasticului, a insolitului, construind întîmplări din „irealitatea imediată“, alcătuind o lume a coincidențelor, a hazardului obiectiv, a coerențelor inexplicabile, cu prelungiri imaginare, în care totul pare „liber“ și necesar, unde realul este propulsat de vis sau de reverie. Tehnica este cea a suprapunerii anormalului peste banalitatea normalității, normalitate din care personajul tinde să se sustragă către o condiție superioară. Această tensiune, declanșată de regulă într-un moment-cheie al existenței, aduce personajul într-o criză de identitate, favorabilă introspecției, dar și raportărilor stranii, îl plasează la granița dintre real și imaginar, dezvăluindu-i toate legăturile secrete ale ființei sale cu lumea.

Există un dialog continuu între „text“ și „pretext“ în proza lui Onu Cazan, o tehnică de convertire a realului în fabulă, atitudinea naratorului fiind nici gravă, nici ironică, ci una demonstrativă.

Organizată în trei secțiuni, culegerea ilustrează tot atîtea ipostaze stilistice : povestirile din *Acuarele* poetizează trăiri și aspirații onorabile („Aripa“, „Din joacă“, „Oglinda“, „Argument“), exersează fantasticul minor („Nedumerirea lui Nistor“, „La poalele pădurii“), exaltă sentimental universul candorii („Baladă“, „Cuptor“), construiește jocuri absurde ale memoriei („Amnezie“, „Reintîlnirea“) ; *Andante* descrie, cu pana reporterului, secvențe din eroismul muncii, face portrete de oameni care se disting prin cinste, abnegație, curaj, spirit de inițiativă, eroism („Lecție neterminată“, „Incandescență“, „Cheile“), analizează probleme de conștiință filială („Consimțămîntul“), dialogul vîrstelor („Lumina“), drama nerecunoștinței („Telegrama“), clarificări morale („După avarie“), sentimentul ratării („Coincidență“), unitatea familiei („Fugarul“), obsesia adevărului („Pana de cauciuc“). În *Reverii senine* valențele fantasticului iau pe deplin locul construcțiilor schematice din povestirile anterioare, substanța epică devine dintr-o dată mai densă, secvențele narative își răspund fără gratuitate, într-un dialog ce se refuză jocului și formulelor. Ia naștere acea ambiguitate care vine din știința implicării și neimplicării naratorului în desfășurarea acțiunii, din intersectarea perspectivelor temporale, din firescul și credibilul raporturilor fantastice. „Caietul cu scoarțe de vinilin“ este, din acest punct de vedere, una din cele mai închegate povestiri ale volumului.

Adăugîndu-se celor două cărți anterioare *(In fața ușii* și *Confidență în parcul orașului)*, *Pana de cauciuc* rămîne, prin sinceritatea construcției sale, o treaptă bine clădită pe calea afirmării.

Victor RUSU

CARTEA LUNII

FIINȚA OMENEASCĂ

„Castor, bunul Castor Ionescu, lucra harnic la biroul său, puțin cam gîrbovit, cu aerul cuiva care împletește munca intelectuală cu cea fizică. Alături de ceilalți colegi ai săi — se mai aflau în aceeași spațioasă încăpere încă vreo opt-nouă funcționari —, el se distingea numai prin această aplecare exagerată asupra mesei, de parcă ar fi vrut s-o sugă cu trupul lui sau să se vadă în ea, în adîncul ei“.

(Nicolae Breban, *Drumul la zid. Poem epic*, Ed. Cartea Românească, 1984)

Cînd apare o nouă carte de Nicolae Breban, în lumea noastră literară se produce agitație : parcă pătrunde un rechin printre hamsii. Noroc că în ultimii ani rechinul este din ce în ce mai obosit și mișcările lui, rare, nu mai sperie pe nimeni. Această dezarticulare a talentului unui mare scriitor ni se înfățișează impresionant în romanul **Drumul la zid.** Din 784 de pagini, peste patru sute cuprind filosofări inutile, de un diletantism care îl amintește pe acela al cugetărilor lui Victor Petrini. Unii prozatori au ajuns, probabil, la concluzia că „romanul total“ este scrierea care cuprinde orice. Este curios că se întîmplă așa, mai ales că la calcularea drepturilor de autor, în sistemul nostru editorial, nu se ține seama absolut de loc de numărul de pagini (ar fi meschin), ci se ia în considerație exclusiv calitatea cărții.

Dar avem în față cartea unui mare scriitor și se cuvine să ne abținem de la clătinările din cap compătimitoare (adeseori ipocrite) și să ne bucurăm, cu candoare, de părțile inspirate. Încă de la începutul romanului se simte — cum se spune — ghiara leului. Scriitorul ne prezintă un mărunt funcționar, Castor Ionescu, care găsește o bucurie umilă în îndeplinirea obligațiilor sale de serviciu. Gîndirea noastră, ghidată de automatisme culturale, este gata-gata să-l clasifice în seria inaugurată de Akaki Akakievici al lui Gogol. Dar imediat ne dăm seama că acest Castor Ionescu reprezintă altceva. Cum se întîmplă de obicei la Nicolae Breban, aparențele banale ascund abisuri de mister. Funcționarul său este, în timpul liber, un erudit și mefistofelic glosator al Bibliei. Răbdătoarele exerciții de spiritualizare îl pregătesc pentru aventura vieții lui : transformarea — printr-un extraordinar act de voință — dintr-un temperament sanguin în unul flegmatic. Aici încep interminabilele și falsele teorii ale lui Nicolae Breban despre „scurgerea de energie“, despre voluptatea thanatică ș.a.m.d. Dar dincolo de ele Castor Ionescu rămîne un om și romancierul știe să facă dintr-un om o prezență imposibil de ignorat, neliniștitoare. Celelalte personaje, aduse pe rînd în prim-plan — magazinerul Vezoc, interlocutorul tacticos al lui Castor Ionescu, Florica, soția funcționarului, blegul și atoateînțelegătorul doctor Grigore, Veniamin, răufăcătorul îmblînzit — exercită același efect hipnotic asupra cititorului. Fiecare apariție a lor reprezintă un eveniment.

Acesta este tratamentul de care se bucură în proza lui Nicolae Breban ființa omenească : parcă ar fi o zeitate în fața căreia rămînem încremeniți de respect. Antropocentrismul viziunii constituie unul dintre secretele forței sale scriitoricești. Este un secret pe care ni l-au mai divulgat și alți romancieri — de la Dostoievski la Marin Preda — dar pe care, aflîndu-l avem de fiecare dată impresia că facem o mare descoperire.

Alex. ȘTEFĂNESCU

PROZĂ

Plimbare de dimineață

Stînd în fața ușii vopsite în alb, Vlad își simte sîngele pulsînd ritmic în urechi. Așteptarea asta îl chinuie mai mult decît ar fi crezut iar ultimele nopți de nesomn își spun cuvîntul. De aceea, ciudat, zgomotul ciocanului pneumatic de peste drum ajunge la el ca printr-un ocean de vată, dar pașii moi ai domnișoarei ce traversează holul cărînd un teanc de fișe în brațe îi lovesc timpanele cu intensitatea loviturilor unui pumn de boxeur. Apoi liniște. Aer rarefiat în sala asta, poate plantele ornamentale, prea multe pentru o săliță de așteptare, îl înghit tot.

Mai bine aș ieși puțin, își spune. Și chiar iese, simțind în creier fiecare pas. Un muncitor din cei cu pneumaticul taie felii groase de salam și pită. Ceilalți mușcă cu o poftă nedisimulată din prima hrană a dimineții. Așa a mîncat și el cele patru zile cît a ținut inundația.

...Un rîuleț blajin și cuminte, aproape nu-l bagi în seamă, în partea de jos a orașului. Cu ploile din urmă, ieșit din matcă, spumegînd furios. Și fabrica noastră abia pusă pe picioare, iat-o plină de apă, noroi, pereții văruiți umpluți de mizerie, utilajele din curte, abia aduse, mîlite și nenorocite. Telefoane, ajutoare, mașini cu necunoscuți în fața cărora directorul și primarul iau poziția drepți, utilaje șterse piesă cu piesă, cămașa mea niciodată uscată de sudoare, salam cu pită, sîngele pulsînd în urechi. Și Irina așteptînd zi și noapte la fereastră, cu burta la gură, cu mîna pe telefon, mișcîndu-se printre mobile ca un elefant umflat cu pompa, bine că totul s-a terminat cu bine, adică nu, încă nu s-a terminat...

În spatele muncitorilor începe o străduță ce urcă, tot urcă — așa e orășelul ăsta cocoțat pe un vîrf de deal plin de grădini, ca un clop împodobit cu flori din loc în loc. La ora asta de dimineață proaspătă, cînd aerul răcoros îi udă gîtlejul ca o apă și-ncet încet îl trezește, Vlad își începe plimbarea pe o străduță aproape pustie. De o parte și de alta mai sînt case cu anul zidirii trecut deasupra ușii, cu ornamente ciudate din care nimeni n-ar mai ști face acum ; două-trei balcoane din fier forjat, cu inițiala proprietarului la mijloc ; ferestre cu perdeluțe croșetate și begonii strălucitoare ; păpuși îmbrăcate în mireasă și purtînd un minuscul voal, în vitrina unui atelier cam culcat pe-o parte. În rest, clădiri noi, nu lipsite de gust, în locul grădinilor cu pruni și al straturilor întinse cu gladiole și busuioc.

Trece pe lîngă un gard nu prea înalt din scînduri proaspăt geluite, mirosind puternic a rășină. Curtea, tivită pe jos cu troscot și iarbă deasă, are pe două din laturi, aranjate unele peste altele, tot felul de lăzi și lădițe, boxe din sîrmă, cuști cu gaura rotundă, acum închisă. Un copil și un bătrîn trec de la o boxă la alta, punînd cu grijă apă în mici recipiente, apoi boabe de mei și firimituri de pîine.

Înăuntru sînt hulubi. Piciorușe cu gheare lungi și roșii poartă alcătuiri din pene înfoiate, muiate în toate culorile. Doi cîte doi, întîi ciugulește hulubița trei boabe, ia trei picături de apă și se întoarce la ouăle nu mai mari decît o prună mică. El, cu pieptul rotund ca un dinar imperial, se învîrte mîndru în jurul soaței.

Bătrînul strînge restul de hrană și intră în casă. Copilul se întoarce, complice, spre privitor. Mîna stîngă îi atîrnă inertă lîngă trup. În degetele chircite ține ascunse cîteva semințe pe care le răstoarnă cu grijă în dreapta. Apoi se întoarce spre preferații lui, o pereche albă cu cozi în curcubeu și deschizînd ușița, le strecoară porția dublă.

De aici Vlad se întoarce încet pe trotuarul opus, film derulat invers, secvențe suprapuse una peste alta, pentru totdeauna, în mintea lui limpezită de o simplă plimbare de dimineață.

Tovarășe Pienaru, de zece minute sînteți tatăl unui băiețel voinic, v-am căutat peste tot, unde erați ? îl ia în primire asistenta și el o ia mai apoi, fără să știe de ce, în brațe.

Peste drum pneumaticul începe să pulseze din nou, gospodine cu plase pline de verdețuri se întorc de la piață, în timp ce, în aerul înalt, desenează arabescuri o pereche de hulubi albi cu coada în curcubeu.

Brîndușa SUMĂNARU

LIVIU POPESCU

Adevăr

O vîrstă înaintează
pe membrana ocrotitoare
fără egal
a cîmpiei
și vei vedea
brațul decis
al înotătorului
cum trece
prin stîncă
într-o pîlpîire
de salbă
și umedă
șoapta caldă
a memoriei
cînd reflexele
definesc măsura exactă
a numelui
în sensul comunicării
marelui adevăr :
PATRIA.

Fugar risipindu-te

Într-o oglindă
te închid
ca și cum aș desena
un gînd
pe-o obosită
culoare

e atita timp
asurzit
încît fugar risipindu-te
extenuezi suflarea
ce ți-ar aduce dovezi
că exist.

În rîu

În rîu pietrele
sînt ochi
de tăcere
zilele au transparența
celulelor vii
ideea e stupul
uriașului nerv
în care frumusețea ta
suplă
își înclină
auzul.

În prag de așteptări

În pragul casei umbra ta așteaptă,
Un greier trage brazde-n asfințit,
Eu pun cuvinte-n cuiburi la dormit
Și-așa iubirea-n noi devine dreaptă.

Cînd ziua intră-n corn de vînătoare,
Ce e pe lume stă încremenit :
Sălbăticiuni cu pasul înverzit
Din scorburi scot cărările fuioare.

În pragul casei umbra ta-i putere,
Scrisoarea-ți vine, scrisul e de lut.
O apă ca un cer m-a străbătut
Cu-n munte-ascuns, venind din adiere.

Toamna

Cu-n trandafir rămas pe gură,
Un vin uitat colindă pîrtii reci,
Și trec prin piatră urme de poteci
Sub scut de fum, ca o armură.

Cai pe aripi de tîrziu

Cai pe aripi de tîrziu s-au dus.
Între vis și-aducere aminte
Bolta-i faldu-n care s-au ascuns
Stele ce n-au raze, ci cuvinte.

Garduri împletite ies din sat,
Zile reci le-alungă-n depărtare,
Culmea-i ca un turn decapitat
Scris pe frunze și-aruncat în mare.

Sănii mari cît munții la un loc
Trag la deal din văi cîte o casă,
Și va fi în lume cu noroc
Locul pentru mire și mireasă.

Din înserări

Se șterge urma vechilor viori
Și scuturi reci se frîng îngenuncheate,
Cînd blînd, mercurul, poposind în flori,
Va bea alcoolul clipelor uitate.

Difuz pe stinsul șoaptelor din ploi,
Crescînd în mers am hohotit ca valul.
Ca-n scrînciobe crescute din altoi
În înserări aprinde-vom amnarul.

Mihai Eminescu despre Răscoala din 1784

Se împlinesc anul acesta 200 de ani de la Răscoala din 1784, condusă de Horia, Cloșca și Crișan, împotriva asupririi sociale și naționale. Despre istoricul eveniment și ecoul lui s-a scris mult. În articolul de față vrem să relevăm un aspect din creația poetică și social-politică a lui Mihai Eminescu, legat de marea mișcare populară.

Poetul a fost **„un pasionat al istoriei“**, cartea și lectura istorică o preocupare constantă a vieții lui. Studiile istorice de la Viena și Berlin, intenția de a-și trece doctoratul cu o teză din istoria românilor, fac din el un teoretician al istoriei. Istoria românilor e integrată întregii lui activități poetice și social-politice.

Încă de tînăr, cutreierînd Ardealul, poetul a venit în contact cu viața poporului frămîntată anterior de revoluția de la 1848. Deși trecuseră aproape două decenii, urmele ei stăruiau încă în conștiința oamenilor. Poetul a sesizat acest lucru și și-a propus să redea poetic o serie de momente din istoria Ardealului.

Răscoala din 1784 și uriașa figură a lui Horia avea să le rețină într-un ciclu de poeme, **Horiadele**, ca și Revoluția de la 1848, moții pe Avram Iancu și pe Andrei Mureșanu. Toate aveau să formeze subiecte literare. Romanul **Geniu pustiu** e o mărturie vie a acestor oameni și evenimente.

La această vîrstă a tinereții, cînd își scria romanul, Mihai Eminescu a căutat să-și sporească simțirea poetică prin rezonanța dată de viața obștească a poporului. Singur afirmă în romanul **Geniu pustiu** că poetul trebuie să fie un cîntăreț, un rapsod al aspirațiilor obștii, făcînd mărturisirea că ar vrea să se împărtășească din viața cea largă a neamului, să trăiască **„in mijlocul poporului plin de focul entuziasmului, să fiu inima lor plină de geniu, capul cel plin de inspirațiune, preot durerilor și bucuriilor, bardul lor“.**

În acest timp scrie și poezia Horia, redactată în două versiuni. Reproducem un fragment :

...Horia pe-un munte falnic stă călare :
O coroană sură munților se pare,

Iar Carpații țepeni îngropați în nori
Își vuiau prin tunet gîndurile lor.

Eu am — zise-un tunet — suflet mare, greu,
Dar mai mare suflet bate-n pieptul său ;

Fruntea-mi este albă ca de ani o mie,
Dară a lui nume mai mult o să ție.

Nalți suntem noi munții — zise-un vechi Carpat,
Dar el e mai mare, că ni-i împărat...

Cunoscător temeinic al istoriei naționale, cercetător asiduu al documentelor istorice, naționale și străine, interpret atent al evenimentelor, el scoate în relief, ori de cîte ori are ocazia, semnificațiile adînci ale acestora, învățămintele istoriei.

Mai tîrziu, în epoca redactoratului de la Timpul, într-un amplu studiu istorico-politic, publicat în ziar în vara anului 1878, Mihai Eminescu scrie : **„... vom face dar, mai ales după documentele istorice adunate de răposatul Eudoxiu Hurmuzachi, o dare de seamă asupra faptelor hotărîtoare ce s-au petrecut în țările din Orientul Europei de la anul 1700 pînă în zilele noastre...“**, adică inclusiv pînă la Războiul de Independență din 1877.

În acest studiu, el se oprește și asupra cauzelor Răscoalei din 1784 și a urmărilor ei. Analizînd situația social-economică a secolului al XVIII-lea din Ardeal, poetul scria : **„Moldoveanul și munteanul puteau să migreze, deși voievozii își dau toată silința să-l oprească la granițe ; ardeleanul era însă «glebae adscriptus», legat de pămînt, supus unui singur stăpîn, care avea dreptul de a-l ține legat. Împotriva mai ales acestui drept s-au ridicat moții și mocanii sub Horia și Cloșca...“**

Astfel, imaginea lui Horia și a Răscoalei din 1784 se integrează organic în poezia și opera politică a lui Mihai Eminescu, căci, așa cum scria el, „fără cultul trecutului nu există iubire de țară“.

Grațian JUCAN

La țărm

o roată dințată, un burghiu
îmi rod trupul încet
e Soarele
un lup ascuns în inima ta
dimineața la țărm
îl văd îl aud îl respir
îl sărut îl cuprind

Fericită solie

numai un singur foc arde
în vatra mea de carne
cînd nu va mai fi
de nu va mai fi
va rămîne
o blîndă cenușă
în mîinile fiilor mei.

Gheorghe SILEA

reporter

Destine într-un arc de timp

Acum, întreprinderea — i s-o fi gîndit emblema ? — se cheamă șantier. Setea de cer a celor 2000 de stîlpi de ciment cu aripi metalice deschise pentru cuprinderea luminii. Sau, mai exact, rostire limpede în numele industriei, al zonelor ei de finețe și precizie. Ceea ce va fi, doar peste cîteva anotimpuri, materia vie din care vor „răsări“, pentru înțelesurile vitezei, rulmenții de Suceava se află deocamdată în țară, în întreprinderi, școli și laboratoare. Lîngă mașini sofisticate și meșteri, în casele oamenilor din preajmă sau de mai departe. Acolo unde se deprind meserii ori cresc pasiuni pentru luciul și duritatea oțelului. Pentru noul său destin într-un cîmp niciodată cutreierat de gestul macaralelor, de mersul constructorilor. Doar de umbra păsărilor sau a avioanelor utilitare cu popas în vecinătate, pe ierburile din imașul Șcheii.

Aici, am acceptat riscul unei întrebări :

— Care sînt, totuși, grijile de fiecare zi ale directorului ? Mai ales într-un spațiu de producție ce vă aparține mai mult la timpul viitor...

Nu rețin culoarea ochilor omului cu care discutam. Ca să le redescopăr adîncimea sau febra ce pregătea răspunsul. Poate fiindcă inginerul Aurel Chifan te „fură“ cu ageritatea și exactitatea gîndului. Cred că nu e o simplă impresie. Refac în memorie imaginea încăperii în care ne aflam. Pe pereți — cîteva panouri „țesute“ cu cifre. Repere ale timpului supus planificării, ale mersului construcției și contractării utilajelor. Unul face excepție. El comunică „programul de fabricație a investiției“. Este, de fapt, o anticipare a statutului autentic al responsabilității specialistului care acum are doar zece colaboratori. În perspectivă — 6 000. Toți cei care vor lucra aici cu sutimi și miimi de microni, pe o suprafață însumînd 25 hectare. Aveam în jur, deci, pe patru grafice, chipul grijilor de azi și de mîine ale directorului. Al acuității lor.

— Mă copleșesc, oarecum, aceste griji... Dialogul părea stins într-un semn de mirare. Surpriza era evidentă. Mă gîndeam la experiența inginerului.

— E un fel de a spune... — încerc o limpezire.

— Așa-i... Mai bine zis, mi le asum. Adică simt cu adevărat că aceste griji sînt ale mele. Mai ales ale mele. Și nu-s puține. Ele privesc, mai întîi, investiția. Concomitent — pregătirea fabricației. Aceasta o facem, acum, pe hîrtie. Vom realiza peste 60 tipodimensiuni de rulmenți. Fără nici o cooperare cu alte unități de profil din țară.

Ultima afirmație suna a performanță.

— Dar materia cenușie ?

— Și aceasta o pregătim. Inteligența tehnică o oamenilor este esențială. Sute de tineri se află în școli profesionale și la întreprinderi producătoare de rulmenți. Apoi maiștrii... Cu aceștia e o poveste. Unii spuneau că „Chifan alege aviatori“. Afirmația cuprinde un adevăr. Pentru selecționarea maiștrilor, ce se formează la Brașov, s-a dat un test psihologic foarte sever.

Din perimetrul ei, privim întreprinderea în stare de șantier. Nu de „laborator“ silențios, așa cum va fi. Pilonii, coborîți 14 metri în trupul pămîntului umed, pînă pe firul unor izvoare, sprijină pe frunțile lor mulțimea de stîlpi severi. Toamna pășea pe aproape. O simțeam în tremurul funigeilor nostalgici și în verdele greu al porumbului ce ultima dată va mai putea fi văzut de aici. Fiindcă spațiile vor fi închise. Pentru a se deschide priceperii oamenilor. Așa se va încheia un capitol al devenirii din partea de vest a municipiului, care înclină spre păduri și munți.

Același interlocutor, pare a se afla în casa lui. Cea de toate zilele. Mă prinde cu vorba, mă poartă cu gestul mîinii. Să înțeleg. Să-mi imaginez și utilaje, și oameni, și îndeletniciri artizanale.

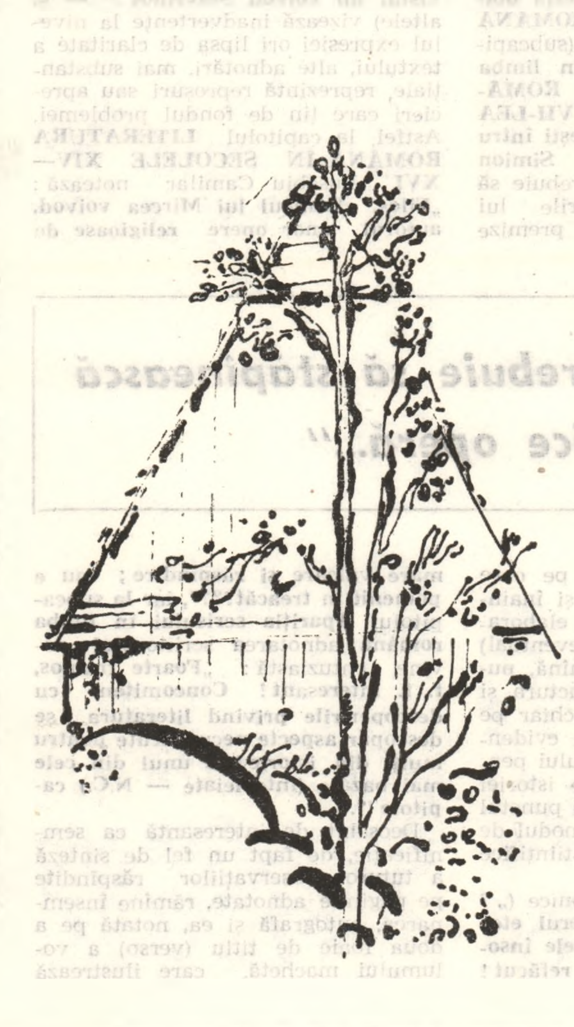
— Deocamdată, aici e investiție. Cu lucrătorii ei...

— Între dînșii, coordonatorul, tehnicianul Gheorghe Lesenciuc.

Biografia lui ține de viața șantierelor. Nu i-a scris-o nimeni. I-o rostesc însă cîteva întreprinderi din cealaltă zonă industrială a orașului. Ne-o mărturisea, anterior, inginerul Chifan : „Am venit în Suceava în 1966. Eram al unsprezecelea angajat al întreprinderii de reparații auto. Pe atunci — șantier și ea. Constructorii lucrau tot cu Lesenciuc. Apoi, la întreprinderea de mașini-unelte dezvoltările le-am realizat cu el. Acum e aici. Și lucrează bine cu oamenii lui“.

Două destine într-un arc de timp. Pentru ele, diminețile au culoarea grijilor. Să crească o cetate în care întîiul director nu se vrea, în realitate, copleșit. Și nici nu este. Întrucît visează la oameni, trăiește în numele lor, deși nu-i are încă aproape. Dar gîndește pentru ei. Și ce-i mai aproape decît gîndul !

Ion PARANICI

Curînd...

Curînd va veni o privire de sus
Pe licărul ud de sub pleoape
Și iar vei pătrunde prin ochiul ascuns
În frigul celestelor ape.
Și luna, pumnal străveziu ascuțit,
Croindu-ți veșmînt pe măsură
Va crește în pomul abia-nmugurit
Cît roua visării îndură.
Alături clipita din ceas va plesni
Sub lama ce-ți mîngîie rana,
Un tremur ușor, de luceafăr de zi,
În vîrful săgeții, Diana.
Galactice văi scînteieri renăscînd
Torentelor vagi de gîndire,
Surîsul va arde pe buze curînd
C-un fum albăstrui și subțire.

Acasă

Acasă vorba-i lapte ne-nceput
Și gîndul se botează în fîntîni ;
Pădurea glăsuind a verde crud
Ne află-n visul de copii bătrîni.

Și cerbilor umblîndu-le pe-aproape
Pîraiele cu murmur ostenit,
Nu uită cum răsufletul de ape
Cîndva spre buza lumii a țîșnit.

La noi coboară luna în ogradă
Și poleiește boabele de grîu,
Își pune mama ochelari să vadă
Cît infinit a mai țesut în brîu.

Iar tata dintre cărți îngălbenite
Amirosind a busuioc și-a cînt
Dezmiardă stelele mai prăfuite
Redîndu-le lumina din cuvînt.

Mircea AANEI

...CȚIONAR XIV

...DRAGOSLAV (IVANCIUC), ION ...VI.1875 — 4.V.1928, Fălticeni), ...itor. Fiu al unor țărani stabiliți în ...ticeni, urmează o singură clasă de ...naziu, timp în care este coleg cu ...loveanu și Lovinescu. După o scurtă ...ioadă la percepție și prefectură, ...curge, pînă la sfîrșit, un destin mar... iremediabil de mizerie materială. ...Pătruns de rostul și de harul său ...itoricesc, I. D. avea să colinde cu ...acurile de manuscrise de la un editor ...altul. Găsind sprijin la o serie de ...itori și critici ai vremii (Artur Go...ei, Emil Gîrleanu, Eugen Lovinescu, ...iliu Zamfirescu, Mihail Sorbul, Mi...l Dragomirescu), avea să publice un ...năr destul de mare de volume cu...nzînd povestiri, povești, schițe, nu...e : *La han la trei ulcele* (1908), ...*erea lumii* (1908), *Povestea copilă...* (1909), *Fata popii* (1908—1909), ...*vestiri alese* (1910), *Flori și povești* ...11), *Volintirii* (1912), *Povești de ...ciun* (1914), *Povestea trăsnetului* ...14), *Nuvele și schițe* (1921), *Nuvele ...povestiri pentru copii* (1922), *Co...anu, haiducu* (1924), *Poveștile flori... I—II* (f.a.) ș.a.

...Datorită accesibilității limbajului și ...didei călduri sufletești ce se degajă ... paginile acestor scrieri, *I. D.* a fost ...nparat cu Creangă și, nu de puține ... pus, de spiritele mai puțin critice, ...ar înaintea scriitorului humuleștean. Cu *Povestea trăsnetului* și *Povești de Crăciun* avea să obțină, în 1915, în urma referatului entuziast al lui Duiliu Zamfirescu, premiul „Adamachi“, în defavoarea lui Hogaș. De altfel, o parte dintre volumele sale au făcut carieră în epocă, nu numai în mediile modeste, ci și în cele elevate, deși Titu Maiorescu și Eugen Lovinescu au sancționat categoric unele aspecte ale stilului și limbajului acestor opere. Ceea ce încîntă însă și acum este frumusețea sufletească a scriitorului care, în ciuda tragismului propriei vieți, nu poate să accepte mizeria și degradarea morală, acordînd un nesfîrșit credit ființei umane. Tematica scrierilor îmbrățișează universul incert al mahalalelor în care oamenii, ducînd o existență precară, au pierdut codul etic și cultura țărănească, fără să fi dobîndit, în loc, principii și norme de viață bine definite. Astfel se explică de ce, în multe dintre povestirile sau nuvelele lui Dragoslav, se resimt rînd pe rînd influențe din Creangă, Caragiale sau Sadoveanu. De Creangă îl desparte însă lipsa invenției epice, de Caragiale sublima ascuțire a observației caricaturale și detașarea, iar de Sadoveanu liniștea marilor adîncimi. Ceea ce realizează scriitorul fălticenean este, după cum observa Constantin Ciopraga, o notație specifică „unui narator popular de la interferența dintre mediul rural și mahalaua orașului din Moldova de nord“.

Referințe (selectiv) : Trivale, Ion — *Cronici literare*, 1914 ; Lovinescu, Eugen — *Istoria literaturii române contemporane*, vol. II, 1973 ; Șerban, Mihail — *Amintiri*, 1969 ; Ciopraga Constantin — *Literatura română între 1900—1918*, 1970.

DRUMUR (PAVELESCU), GEORGE (14.III.1911, Mănăstirea Horecii), poet, traducător, om de cultură. Licențiat în științe juridice, absolvent al Conservatorului de Muzică și Arte Dramatice, precum și al Facultății de Matematică-Fizică, posesor al unui vast orizont cultural, *G.D.* s-a aflat mereu în punctele de efervescență ale mișcărilor cultural-artistice din țară. Debutul publicistic este legat de revista „Junimea literară“ (1931), iar cel editorial de volumul *Solstiții* (1936). Preocupat intens de viața artistică, a condus, în calitate de redactor șef, revistele „Bucovina literară“, „Deșteptarea“ (pentru sate) și editura „Bucovina literară“. Între 1956 și 1974, secretar literar-muzical al Operei Române din Timișoara și, prin cumul, profesor. Cunoscînd mai multe limbi străine și cu studii temeinice în domeniul muzicii, *G.D.* a realizat versiuni românești (în versuri) ale unor opere din circuitul muzicii universale : „Orfeu“, de W. Glück, „Pescuitorii de perle“, de G. Bizet, „Elixirul dragostei“, de G. Donizetti, „Norma“, de V. Belini, „Anotimpurile“, de J. Haydn. Pe versurile sale cu conținut militant au compus muzică mai mulți compozitori contemporani. A colaborat la : „Junimea literară“, „Revista Fundațiilor“, „Convorbiri literare“, „Glasul Bucovinei“, „Plai“, „Argonaut“, „Orizont“, „Universul“, „Drapelul roșu“ (Timișoara), „Zori noi“ (Suceava) ș.a.

Volumele de versuri *Solstiții* (1936), *Suflete în azur* (1940), *Vatra cu stele* (1942), *Însemnele anilor* (1973) au comune lirismul și maturitatea limbajului poetic. De-a lungul timpului se poate observa însă o traiectorie ascendentă, prilejuită de opțiunea pentru o anumită tematică sau alta, precum și de treptata subiectivare a metaforei. De la lumina mitică din primul volum („Iar gîndul prins cu daltă-n voievod trecu, / Odată cu-nserările culese la ferești, — / Adulmecînd iubirea ce se desfăcu / Ecou de curcubeie-n cîntece s-o crești“), poetul se îndreaptă, cu următoarele două volume, spre marile neliniști (cu vagi ecouri argheziene) ale existenței : „Brumele ne-au aureolat la tîmple, / Iarba pîn'la gît ni s-a-nălțat / Și acuma așteptăm să se întîmple / Ceea ce încă nu s-a întîmplat“. Poeziile de după 1950 ancorează la țărmurile unui echilibru liric datorat filtrării emoțiilor prin experiența de viață : „Pașii luminați de plante și de stele / Mi-i port alăturea de fructele rotunde, / Simt sufletul străbunilor cum mă învăluie / Oriunde aș păși, oriunde“.

Numeroasele traduceri din creația poetică rusă și sovietică (A.S. Pușkin, N. Nekrasov, M. Isakovski, Al. Jarov, N. Usakov, St. Scipaciov, N. Semenov), germană (N. Lenau, G. Trakl, G. E. Lessing), slovacă și cehă (P. Plavka, M. Kratohvilova) sau din cea a poeților de limbă germană din Banat (Franz Liebhardt, Hans Mokka, Hans Kehrer) completează fericit activitatea literară a lui George Drumur.

Gata de tipar și în curs de finisare : două volume de versuri, unul de povestiri și schițe, un roman *(Dezghețul timpuriu)*, precum și un volum de pagini inedite din viața unor scriitori români.

Referințe (selectiv) : Călinescu, George — *Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent* (1941) ; Murărașu, D. — *Istoria literaturii române*, ed. III, 1943 ; Țirioiu, N. — *Lirica timișoreană* (1970) ; Muntean, George — Prefața la volumul *Însemnele anilor* (1973) ; Berca, Olimpia — „George Drumur“, în „Orizont“ nr. 18 din 1 mai 1974 ; *Literatura română contemporană. Poezia* (Ed. Ac.), 1980.

O. N.

IURI VORONOV (U.R.S.S.)

Drumul

Drumul cîntă
Cînd ne-ntoarce către casă
Drumu-n lacrimi se frămîntă
Pragul părintesc cînd lasă.
De cumva
Nu cunoști această taină
Semn e că n-ai îmbrăcat
A înstrăinării haină.

Eu de drumuri
Nu m-am plîns, știți, niciodată
Noi cu drumurile noastre
Devenim mai tari, mai ageri.

Din îndepărtate drumuri
Te întorci mai înțelept
Și înveți să prețuiești
Întîlnirile de-o clipă

Uneori,
Cînd ți-s toate împotrivă
Drumu-ți vine-n ajutor
Și-apoi iară
Drumul cîntă
Cînd te-ntoarce către casă
Drumu-n lacrimi se frămîntă
Pragul părintesc cînd lasă.

În românește de Arcadie ARBORE

CADRAN

FIȘE DE ROMAN?

„La prima călătorie cu avionul am fost atît de înspăimîntat încît n-am dormit toată noaptea", mărturisește cu candoare Mircea Micu și, din vorbă-n vorbă, ne relatează următoarea întîmplare : cum că „un ins îmbrăcat ciobănește cu pălăriuță neagră în vîrful capului și bundă mițoasă pe umeri" urcă în avionul de Sibiu și, numaidecît după decolare, respectivul, după toate aparențele aflat la prima experiență de acest gen, „începe să se tînguie", să se agite și să se roage de cei din jur „să oprească drăcovenia că vrea să coboare". Intervine stewardesa, continuă M. M., apare și secundul, apoi se arată pilotul (sic !), care mai de care încercînd să-l liniștească. În fine, ciobanul dispare în cabina de comandă pentru ca la aterizare să coboare surîzător și „îmbrăcat într-un costum bleu". Deznodămîntul : totul s-a dovedit a fi doar o farsă a fostului căpitan de zbor care, ieșit la pensie, „în timpul liber se mai distrează și el, săracul...".

Epuizînd hazliile sale întîmplări cu scriitori, Mircea Micu publică de o vreme asemenea snoave fără humor intitulate fudul „Fișe de roman". Iată și două „fișe" care se ocupă de... cîini. În prima M.M. ne informează că a reușit să ademenească un cîine „mic, flocos și roșcat", pripășit printre blocuri, determinîndu-l vreme de două săptămîni să-i viziteze „timp de o jumătate de oră" apartamentul. Cealaltă istorioară îi „încondeiază" pe bișnițarii de cîini. Același M. M. face o proaspătă afacere, cumpărînd un cățel din rasa caniș grifon, pentru a afla cu surprindere, ulterior, că are de-a face cu un dulău oarecare. „După patru săptămîni, tot la coafor, aceiași (sic !) cucoană fără memoria figurilor, o abordează pe nevastă-mea explicîndu-i avantajele unui caniș grifon. — Doamnă, a zis consoarta, am lua cu plăcere dar noi avem crescătorie de pisici siameze castrate..".

Că astfel de fișe de roman îi vor fi fiind de folos autorului cîndva, e o chestiune care îl privește personal. Dar nu înțelegem rostul publicării lor mai ales într-o revistă literară *(Luceafărul)* destinată tinerilor scriitori. Să-i prisosească numitei redacții atît de mult spațiul tipografic ? Pentru că, după modesta noastră părere, nu orice bagatelă trăită ori auzită și așternută pe hîrtie merită adusă grabnic la cunoștința cititorului. Iar dacă este nevoie de proză umoristică să se apeleze la cei care o scriu, operîndu-se însă selectiv și pe criterii de valoare.

Ioanid DELEANU

FELURIMI

● Paul Valéry : „Educația profundă constă în a înlătura prima educație".

● Goya : „Repudiază-l pe prietenul care te îmbrățișează cu aripile și te sfîșie cu ciocul".

● Wu Jingzi vorbește și scrie (în „Întîmplări din lumea cărturarilor", p. 73) că vechii chinezi înstăriți aveau — ca-n sintaxă — o „soție principală" și, de regulă, două-trei soții „secundare". Viață !

● Alt chinez : „În cărți sînt case de galbeni, banite de orez și femei frumoase". Așa, mai vii de-acasă !

Dumitru BRĂDĂȚAN

„Atracția trebuie să stăpînească orice operă..."

Inițiativa elaborării, sub auspiciile Academiei, a unui tratat exhaustiv de **ISTORIA LITERATURII ROMÂNE**, în cinci volume (înfăptuită doar parțial prin apariția primelor trei tomuri : I — 1964, II — 1968, III — 1973) dădea curs unui deziderat major pentru cultura noastră, izvorînd, în primul rînd, din necesitatea de a pune la îndemîna cercetătorilor și a publicului larg un tablou cuprinzător și riguros conturat al evoluției rostirii artistice românești de la începuturile sale și pînă în contemporaneitate. În anul 1962, colectivul general de coordonare (compus din G. Călinescu, M. Beniuc, D. Panaitescu — Perpessicius, Al. Rosetti, T. Vianu, Al. Dima, G. Ivașcu, M. Novicov, I. Pervain) și comitetul de redacție al volumului I (constituit din Al. Rosetti, M. Pop, I. Pervain, Al. Piru) scoseseră deja de sub tipar o machetă a acestui volum, ce a fost supusă unor discuții largi și sistematice, care l-au implicat și pe scriitorul Eusebiu Camilar (membru corespondent al Academiei din anul 1955). Între cărțile provenite din biblioteca sa și etalate în expoziția memorială de la Udești, se află și un exemplar din această machetă pe ale cărei pagini întîlnim numeroase sublinieri, încercuiri de cuvinte, de sintagme sau de paragrafe întregi, precum și adnotări succinte sau ample. Nu considerăm necesar să le înșiruim aici pe toate, ci doar pe cele mai semnificative. Să precizăm, mai întîi, că cele mai insistente scrutări ale lui Eusebiu Camilar se opresc asupra capitolelor **FOLCLORULUI LITERAR ROMÂNESC** (subcapitolele: **Vechi atestări istorice ; Genuri și specii ; Poezia obiceiurilor), LITERATURA ROMÂNĂ ÎN SECOLELE XIV—XVI** (subcapitolul : **Apariția scrisului în limba română)** și **LITERATURA ROMÂNĂ ÎN SECOLUL AL XVII-LEA** (subcapitolele : **Poeme grecești întru slava lui Mihai Viteazul ; Simion Ștefan, Grigore Ureche).** Trebuie să înțelegem că toate adnotările lui Eusebiu Camilar reprezintă premize ale unui referat științific pe care scriitorul îl va fi întocmit și înaintat celor implicați direct în elaborarea volumului. Dacă acest (eventual) referat nu ne stă la îndemînă, putem totuși să-i intuim structura și să-i estimăm conținutul chiar pe baza acestor adnotări, care evidențiază și preferințele scriitorului pentru anumite probleme ale istoriei literare naționale, precum și punctul său de vedere referitor la modul de redactare a unei lucrări științifice de un atare tip.

Dacă o serie de note laconice (**„ ? fraza !", „? confuz !", „fluierul etc., nu colinda, sînt instrumentele însoțitoare...", „greșeală ?", „de refăcut ! Se repetă aceleași lucruri !", „a existat un voivod Stavrinos ?"** — și altele) vizează inadvertențe la nivelul expresiei ori lipsa de claritate a textului, alte adnotări, mai substanțiale, reprezintă reproșuri sau aprecieri care țin de fondul problemei. Astfel, la capitolul **LITERATURA ROMÂNĂ ÎN SECOLELE XIV—XVI** Eusebiu Camilar notează : **„Filos, sfetnicul lui Mircea voivod, autorul unor opere religioase de mare valoare și răspîndire ; nu e pomenit în treacăt???"**, iar la subcapitolul **Apariția scrisului în limba română** adnotarea scriitorului devine entuziastă : **„Foarte frumos, f. f. interesant ! Concomitent cu descoperirile privind literatura se descopăr aspecte necunoscute pentru mulți din istorie ! E unul din cele mai bazate (întemeiate — N.C.) capitole !".**

Deosebit de interesantă ca semnificație, de fapt un fel de sinteză a tuturor observațiilor răspîndite pe paginile adnotate, rămîne însemnarea, autografă și ea, notată pe a doua foaie de titlu (verso) a volumului machetă, care ilustrează explicit și tranșant opinia lui Eusebiu Camilar în privința cîtorva principii care trebuie să guverneze realizarea unei istorii literare sub raportul clarității și expresivității stilului, al frumuseții limbii, al unității de viziune și concepție :

„Cred că mai cu seamă capitolul prim trebuie să fie scris clar, atractiv și, dacă s-ar putea, cu mai mult farmec. În fond, chiar și o istorie „științifică" a unei literaturi, trebuie să fie o expresie a frumuseții limbii, a clarității în exprimare, limba fiind, în esență „sufletul" unui popor. **Toate elementele, fără exprimare, ar fi moarte.**

O istorie literară, scrisă chiar de un colectiv larg, poate avea unitate desăvîrșită și o personalitate unică, și grija pentru exprimarea frumoasă, de înaltă ținută, dacă nu e „exprimată" frumos, chiar și cea mai științifică istorie literară devine simplă înșiruire de fapte. „Atracția" trebuie să stăpînească orice operă, chiar cum e istoria asta a literaturii române.

Așadar, Eusebiu Camilar pledează preponderent, de pe poziția artistului, pentru grija față de latura expresivă în măsură să asigure operei științifice nota de sensibilitate necesară spre a-i conferi accesibilitatea ; mai cu seamă că această operă științifică are ca obiect de studiu un domeniu atît de complex al creației artistice, cum este literatura, al cărui material de expresie îl reprezintă limba, pe care scriitorul o numește inspirat, „«sufletul» unui popor".

Nicolae CÂRLAN

POEZIA ÎN BUCOVINA

(urmare din pag. I)

După mutarea centrului politico-administrativ al țării la Iași, multe lumini se sting ; Nordul devine un loc sacru al Moldovei, osuar voievodal păstrînd aura spațiului originar — cel în care s-a desăvîrșit descălecarea — și depozitar al unor valori inestimabile dar care așteaptă de acum alte timpuri pentru a ieși la lumina lumii. O mare tăcere învăluie pămîntul întemeierii. Ultimul voievod pămîntean care mai ctitorește la Suceava este Vasile Lupu ; el adaugă, în 1643, fostei curți domnești bijuteria albă a unei biserici făcute parcă pentru un basm cu pitici. Lumea era în schimbare. Se va fi întîmplat atunci ca de atîtea ori după aceea : cărturarii și artiștii acestor meleaguri coboară din tăcerea orașelor și mănăstirilor din nord către centrele unde cuvîntul și lucrarea lor se pot pune în valoare. Așa s-a întîmplat, de pildă, cu cei doi frați Scriban — Filaret și Neofit — care se întorc la Suceava, locul lor de obîrșie, numai pentru a fi așezați în pămînt alături de strămoși — țăranii pe care valurile istoriei nu-i clintiseră. Dar asta se petrecea după mijlocul veacului trecut, cînd Bucovina avea deja peste o sută de ani de existență.

Cînd însă, în 1775, a fost impus cumplitul „cordon", Țara de Sus a Moldovei este total nepregătită pentru a opune stăpînirii străine o minimă rezistență culturală. La absența aproape totală a unei pături intelectuale (C. Loghin, istoricul literar al Bucovinei, spune că era reprezentată doar de preoți) se adaugă factorul șoc. A fost nevoie de mai bine de un sfert de secol pentru ca românii din Bucovina să-și revină și să pună bazele unei strategii proprii în lupta pentru păstrarea ființei naționale ; iar unica formă de exprimare a permanenței românești era cultura. Într-o oarecare măsură situația lor se dovedea mai dramatică decît a fraților de suferință din Transilvania ; acolo, în decursul secolelor de oprimare, se instituise o stare de rezistență la nivelul maselor și exista o intelectualitate capabilă să organizeze și să exprime această rezistență în plan cultural. Bucovinenii nu aveau o astfel de experiență și nici asemenea posibilități, iar, între timp, tehnica desnaționalizării făcuse în imperiul austro-ungar progrese remarcabile. Foiletonistul bucovinean, Mihai Teliman, spunea într-un pamflet : „La noi. . . se procede. . . a la Machiavelli. Nouă ni se infiltrează Aqua tofana. Noi ne stingem inconștient. Cu un leu te poți lupta ; cu un dușman dulce și prevenitor — mori".

Pe acest fond politic și social, literatura trebuie să afirme două adevăruri esențiale : că românii din Bucovina posedă un potențial creator specific, net diferențiat de al celorlalte etnii cu care conviețuiau pe pămîntul lor străbun, și suficient de puternic pentru a genera valori autentice, iar pe de alta că arta lor face trunchi comun cu cultura și arta din principate și, apoi, din România. Prezența cărturarilor transilvăneni în Bucovina, printre care Aron Pumnul, dovedește nu numai solidaritate ; bucovinenii înșiși realizează că au nevoie de experiența provinciei de peste munți pentru a învăța să se apere, să se afirme, să iasă din tăcere. Monumentele care le atestau cultura, de excepțională valoare și inconfundabilă, ca și obîrșia, nu puteau conta ca argumente în fața puterii imperiale decît în condițiile afirmării, dovedirii permanenței ei, a integrării fără fisuri în matricea celei românești. Arta în Bucovina trebuia să fie act de prezență și de continuitate ; suportul lui nu putea fi decît afirmarea limbii române, așa cum se petrecuseră lucrurile și în principate. Iată de ce la începuturile culturii lor stau dicționarele și gramaticile românești, dintre care cel al lui Vasile Cantemir, terminat în 1827 și rămas în manuscris — Dicționar germano-moldovean-francez — este aproape sincron cu Lexiconul de la Buda și de dimensiuni impresionante (peste 4.000 de pagini). Afirmarea continuității și a unității românești pare și mai limpede în gramatica lui Teoctist Blajevici (care semna și Teoctist Șoimul) apărută la Lvov în 1844, intitulată Theoretich-praktische Grammatik (dar dako-romanischen, das ist der moldauischen oder walachischen Sprache). Primele semne ale afirmării poeziei apar în Calendare, care se tipăresc în Bucovina începînd din 1811, după modelul celor transilvănene ; că autoritățile intuiau „pericolul" lor o dovedește faptul că al lui Porfiriu Dimitrovici, din 1841, așteaptă patru ani avizul cenzurii. Sensul modestelor încercări poetice care apar în ele este trezirea conștiinței naționale a românilor de aici, căci, cum spune P. D. (Porfiriu Dimitrovici, cu oarecare sfială) într-un acrostih stîngaci, „Patriei zicem că șerbim, iar puțin de ea grijim / Vreun folos de-l cîștigăm, la interesu nostru-l dăm". O fabulă de Teoctist Blajevici — **Flămîndul motan** — avertizează, într-o alegorie destul de abilă, pe cei care confundă osul cu o pilă „tăvălită cu slănină", rănindu-și, pînă la urmă, limba. Mult mai îndrăzneață este fabula lui Silvestru Morariu-Andreevici, **Cucoșul curcănuț**, din al treilea număr al calendarului, a cărei morală este francă : „Soiul tău păzește, nu te fă curcan, / Limba ta cinstește de ești moldovan ! / Nu te urî însuși, nu te depărta / De obiceiul tău și de limba ta". Un T. Vasilovici preia, în poezia **Limba noastră către noi**, alegoria curentă în literatura epocii, a mumei ; Limba se adresează astfel copiilor săi : „Pentru ce vă rog să-mi spuneți, voi mă părăsiți ? / Cum că cei mulți de-al meu nume încă vă roșiți ?".

Începuturi, desigur, mai mult decît modeste ; poezia Bucovinei se situa sub nivelul celei din principate, apăruseră deja semnele unei desincronizări care avea să fie recuperată mult mai tîrziu. Important rămîne faptul că se manifesta o stare de tensiune creatoare și că această poezie se situa, încă din starea de germene, sub semnul unei angajări totale în slujba afirmării identității naționale. Anul revoluționar 1848 va aduce nu numai o radicalizare a conștiinței politice, dar și un salt calitativ remarcabil.

CONSEMNĂRI

● Turnee

Ansamblul folcloric „Hora" al Centrului de Îndrumare a Creației Populare și a Mișcării Artistice de Masă din Suceava a participat în luna iulie a acestui an la primul festival mondial de folclor din orașul-port la Marea Adriatică — Pescara, Italia.

Confruntîndu-se cu prestigioase ansambluri ale genului din R. S. F. Iugoslavia, R. P. Bulgaria, R. P. Polonă, R. P. Ungară, Franța, Turcia, Grecia, Israel, Spania și Italia, colectivul ansamblului sucevean a fost distins cu locul al III-lea.

În cadrul aceluiași turneu, Ansamblul „Hora" a participat la o serie de manifestări cultural-artistice închinate celei de a 40-a aniversări a Revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de la 23 August, manifestări organizate de Ambasada Română de la Roma în orașele Pacentro, Campo di Giove și Republica San Marino.

Toate spectacolele, cu un repertoriu muzical-coregrafic din principalele zone folclorice ale țării, s-au bucurat de un deosebit succes. (N. D.).

● Expoziții

● Dedicată celei de-a 40-a aniversări a istoricului act de la 23 August 1944, expoziția Cenaclului Suceava al U.A.P. „Trepte de lumină" a fost găzduită de Galeria de artă din Suceava. Au fost prezentate creații recente ale plasticienilor suceveni (pictură, grafică, sculptură, tapiserie) inspirate din peisajul nou al patriei. O selecție reprezentativă din această expoziție a fost deschisă la Cernăuți (U.R.S.S.) în cadrul schimburilor culturale dintre județul Suceava și regiunea Cernăuți (U.R.S.S.).

● În cinstea marilor eveniment politice și istorice ale acestui an, la Galeria de artă din Suceava s-a deschis expoziția retrospectivă „Voronețiana". Au fost expuse peste 40 de lucrări semnate de cîștigătorii concursului în cele șapte ediții ale festivalului. (P. D.).

● Expoziție despre Suceava

Muzeul Județean Suceava găzduiește în sălile secției de istorie o inedită și interesantă expoziție foto-documentară intitulată „Evoluția ansamblului urban Suceava. Trecut și prezent". Rod al colaborării dintre muzeografi, cercetători de arhivă și proiectanți, expoziția prezintă, pentru prima oară într-un asemenea cadru, ampla imagine urbanistică și arhitecturală a orașului, începînd din evul mediu (secolele XIV—XVII) și pînă în zilele noastre. Sînt înfățișate hărți, machete, stampe, piese de arheologie, fotografii și planuri de construcții care ilustrează principalele etape ale dezvoltării urbanistice a Sucevei. Un loc aparte este rezervat „ascensiunii pe verticală" a orașului în ultimele patru decenii cînd, între altele, au fost ridicate și date în folosință peste 24.500 noi apartamente. (I. B.).

● Premii

● La ediția a VII-a a Festivalului interjudețean de creație „Vasile Alecsandri" de la Iași (15—16 iulie 1984) premiul Editurii „Junimea" a fost acordat poetului sucevean Ion Cozmei. Juriul a fost prezidat de dramaturgul Andi Andrieș. (L. H.).

● La concursul de creație literară pentru elevi, organizat de revista Astra din Brașov și patronat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România (concurs la care s-au prezentat peste 1.000 de lucrări în versuri și proză), Marele premiu „ASTRA" pentru poezie a fost acordat Sînziienei Mureșeanu, elevă la Școala generală nr. 1 din Suceava. Lucrările juriului au fost prezidate de Dumitru Radu Popescu, președintele Uniunii Scriitorilor. (D. B.).

● Podul de la cetate

La Cetatea de Scaun de la Suceava trei dintre cei mai pricepuți meșteri ai muzeului județean au proiectat și ridicat o impresionantă construcție, trainică și utilă : un nou pod de trecere peste șanțul de apărare, în lungime de douăzeci și unu de metri, care face mult mai ușoară vizitarea monumentului. Ei se numesc Mihai Bradu, Nistor Iavorschi și Lazăr Găitan. (L. M.).

REALIZATORI : Ion BELDEANU, George DAMIAN, Ion CARP FLUERICI, Mihail IORDACHE, Gh. LUPU, Marcel MUREȘEANU, Ion PARANICI, Mircea TINESCU, Alexandru TOMA.

Tehnoredactare :
Valentin MILICI

COMITETUL JUDEȚEAN DE CULTURĂ ȘI EDUCAȚIE SOCIALISTĂ SUCEAVA
Str. Mihai Viteazul nr. 48